

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล
พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยเจ้าพนักงานตำรวจศาล

เหตุผล

โดยที่มีผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยศาลซึ่งหลบหนี รวมทั้งผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามหมายเรียกหรือคำสั่งศาล ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีล่าช้า อาจทำให้ผู้กระทำความผิดไม่ได้รับการลงโทษ ซึ่งเกิดจากการที่ไม่มีเจ้าพนักงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการติดตามสืบสวนจับกุม ผู้ต้องหา จำเลย หรือบุคคลเหล่านั้น รวมทั้งการปฏิบัติตามคำสั่งศาล ยังไม่มีเจ้าพนักงานที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง นอกจากนี้ ยังมีสถานการณ์ความรุนแรงอันกระทบต่อการทำหน้าที่ของผู้พิพากษาในการอำนวยความยุติธรรม ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ จึงสมควรกำหนดให้มีเจ้าพนักงานตำรวจศาล ทำหน้าที่จับกุมผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้ที่ศาลได้ออกหมายจับแล้ว และรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยแก่ข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม บุคลากร ทรัพย์สินและอาคารสถานที่ของศาลยุติธรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

“ก.บ.ศ.” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม

“ก.ศ.” หมายความว่า คณะกรรมการข้าราชการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม

มาตรา ๔ ให้สำนักงานศาลยุติธรรมจัดให้มีเจ้าพนักงานตำรวจศาลในจำนวนที่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ในศาลทุกศาล

มาตรา ๕ เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ติดตามสืบสวนจับกุมผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยศาลแล้วหลบหนี หรือผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามหมายเรียกหรือคำสั่งศาล และศาลได้ออกหมายจับแล้ว ทั้งนี้ ไม่ตัดอำนาจเจ้าพนักงานตามกฎหมายอื่น

(๒) รักษาความสงบเรียบร้อย รักษาความปลอดภัยบุคคลและทรัพย์สิน รวมทั้งป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด ในบริเวณศาลและอาคารสถานที่ของสำนักงานศาลยุติธรรม

(๓) รักษาความปลอดภัยและคุ้มครองข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม บุคลากรทรัพย์สินของศาลและสำนักงานศาลยุติธรรม

(๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

ค่าใช้จ่ายตามมาตรา ๕ และวิธีการเบิกเงินอุดหนุนให้เป็นไปตามระเบียบ ก.บ.ศ. โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๖ ผู้ที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจศาลต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางกฎหมายหรือปริญญาในสาขาวิชาอื่นที่ ก.ศ. กำหนดซึ่งไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีโดยต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(๓) เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๔) ไม่เป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหาร

ท้องถิ่น

(๕) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมือง

(๖) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามอื่นตามที่กำหนดในระเบียบ ก.ศ.

ให้เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจศาล ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ ก.ศ. กำหนด

มาตรา ๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจค้นหรือจับกุมผู้ต้องหา จำเลยหรือบุคคล ตามมาตรา ๕ (๑) เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลดังกล่าวหลบซ่อนอยู่ และมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหนีเข้าป่าหรือรองจนกว่าจะได้หมายค้นจากศาลมาได้ บุคคลนั้นจะหลบหนีไป หากเจ้าของหรือผู้รักษาสถานที่นั้นไม่ยอมให้เข้าไป เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีอำนาจใช้กำลังเพื่อเข้าไป ในกรณีจำเป็นจะเปิดหรือทำลาย ประตูบ้าน ประตูเรือน หน้าต่าง รั้ว หรือสิ่งกีดขวางอย่างอื่นทำนองเดียวกันนั้นก็ได้

(๒) ค้นยานพาหนะที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ต้องหา จำเลยหรือบุคคล ตามมาตรา ๕ (๑) ได้เข้าไปหลบซ่อนอยู่ และหากปล่อยให้หนีเข้าป่าจะไม่สามารถตามหายานพาหนะหรือบุคคลดังกล่าวได้

(๓) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดที่เกี่ยวข้องมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสารหรือหลักฐานใดมาเพื่อตรวจสอบ หรือเพื่อประกอบการพิจารณา ทั้งนี้ รวมถึงการตรวจสอบ จากธนาคาร ตลาดหลักทรัพย์ และสถาบันการเงินด้วย

การใช้อำนาจตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานตำรวจศาลปฏิบัติตามข้อบังคับของประธาน ศาลฎีกา

เฉพาะการใช้อำนาจตามวรรคหนึ่ง (๑) นอกจากเจ้าพนักงานตำรวจศาลต้องดำเนินการเกี่ยวกับ วิธีการค้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้ว ให้เจ้าพนักงานตำรวจศาลแสดงความบริสุทธิ์ ก่อนการเข้าค้น บันทึกเหตุอันควรสงสัยและเหตุอันควรเชื่อที่ทำให้ต้องเข้าค้นเป็นหนังสือไว้แก่เจ้าของ ผู้รักษาหรือผู้ครอบครองเคหสถานหรือสถานที่ค้น แต่ถ้าไม่มีบุคคลดังกล่าวอยู่ ณ ที่นั้น ให้เจ้าพนักงานตำรวจศาล ส่งมอบสำเนาหนังสือนั้นให้แก่บุคคลนั้นในโอกาสแรกที่สามารถกระทำได้ และให้รายงานเหตุผลและผลการตรวจค้นเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งทราบ ในกรณีที่เป็นการเข้าค้นในเวลากลางคืน ภายหลังพระอาทิตย์ตก เจ้าพนักงานตำรวจศาลผู้เป็นหัวหน้าในการเข้าค้นต้องดำรงตำแหน่งระดับชำนาญการขึ้นไป ให้เจ้าพนักงานตำรวจศาลผู้เป็นหัวหน้าในการเข้าค้นส่งสำเนาบันทึกเหตุอันควรสงสัยและเหตุอันควรเชื่อ และสำเนาบันทึกการตรวจค้นต่อศาลจังหวัดที่มีอำนาจเหนือท้องที่ที่ทำการค้น หรือศาลอาญาในเขต กรุงเทพมหานครภายในสี่สิบแปดชั่วโมงหลังจากสิ้นสุดการตรวจค้น เพื่อเป็นหลักฐาน

เจ้าพนักงานตำรวจศาลระดับใดจะมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่งทั้งหมดหรือ แต่บางส่วน หรือจะต้องได้รับอนุมัติจากบุคคลใดก่อนดำเนินการให้เป็นไปตามที่เลขาธิการสำนักงาน ศาลยุติธรรมกำหนด โดยทำเอกสารไว้ให้ประจำตัวเจ้าพนักงานตำรวจศาลผู้ได้รับอนุมัตินั้น และเจ้าพนักงาน ตำรวจศาลผู้นั้นต้องแสดงเอกสารดังกล่าวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง

มาตรา ๘ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ สำนักงานศาลยุติธรรม อาจขอให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนหรือเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ได้ตาม ความเหมาะสม

ให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่งให้ความช่วยเหลือสนับสนุน หรือเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ตามสมควรแก่กรณี โดยได้รับค่าใช้จ่ายหรือค่าตอบแทนอื่นใดที่จำเป็น ตามระเบียบ ก.บ.ศ. โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๙ ในกรณีจำเป็นเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมจะสั่งให้ข้าราชการศาลยุติธรรม พนักงานราชการศาลยุติธรรม หรือลูกจ้างสำนักงานศาลยุติธรรมผู้หนึ่งผู้ใดที่มีใช้เจ้าพนักงานตำรวจศาลปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานตำรวจศาลเพื่อปฏิบัติงานเรื่องหนึ่งเรื่องใดเป็นการเฉพาะก็ได้

ในการปฏิบัติงานเฉพาะเรื่องที่ได้รับมอบหมาย ให้ผู้นั้นมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับเจ้าพนักงานตำรวจศาลเฉพาะเรื่องที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น

หลักเกณฑ์ วิธีการมอบหมาย และการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา นี้ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของ
ประธานศาลฎีกา

มาตรา ๑๐ เจ้าพนักงานตำรวจศาลจะขอให้บุคคลใดช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ได้ แต่จะบังคับให้ผู้ใดช่วยโดยอาจเกิดอันตรายแก่เขานั้นไม่ได้

ถ้าเจ้าพนักงานตำรวจศาลได้ขอให้บุคคลใดช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้บุคคลนั้นมีอำนาจช่วยการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจศาลได้ หากบุคคลนั้นเจ็บป่วย ได้รับบาดเจ็บ หรือตายเพราะเหตุที่ได้เข้าช่วยเหลือเจ้าพนักงานตำรวจศาล ให้บุคคลนั้นมีสิทธิได้รับประโยชน์ตามกฎหมายว่าด้วยการสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องจากการช่วยเหลือราชการ การปฏิบัติงานของชาติ หรือการปฏิบัติตามหน้าที่มนุษยธรรม

มาตรา ๑๑ บุคคลใดจะใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และเป็นเรื่องความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม

มาตรา ๑๒ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สำนักงานศาลยุติธรรมได้รับยกเว้นไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน และกฎหมายว่าด้วยการควบคุมยุทธภัณฑ์เช่นเดียวกับราชการทหารและตำรวจตามกฎหมายดังกล่าว ทั้งนี้ การมีและใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง สิ่งเทียมอาวุธปืน และยุทธภัณฑ์ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.บ.ศ. กำหนด

มาตรา ๑๓ ผู้ใดไม่ให้ความสะดวก หรือไม่ให้อภัยคำ หรือไม่ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ ไม่ส่งบัญชี เอกสารหรือหลักฐานใดแก่เจ้าพนักงานตำรวจศาลตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำต่อเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐตามมาตรา ๘ ข้าราชการศาลยุติธรรม พนักงานราชการศาลยุติธรรม หรือลูกจ้างสำนักงานศาลยุติธรรมตามมาตรา ๙ และบุคคลซึ่งช่วยเหลือเจ้าพนักงานตำรวจศาลตามมาตรา ๑๐ ผู้กระทำต้องระวางโทษเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๔ เจ้าพนักงานตำรวจศาลหรือผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานตำรวจศาลผู้ใดใช้อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้โดยมิชอบ เพื่อแสวงหาประโยชน์อันมิชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ถ้าการกระทำนั้นเป็นความผิดอาญา ให้ระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา ๑๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานตำรวจศาล
มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๖ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออก
ข้อบังคับเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ข้อบังคับนั้น เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาและประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี